

Hvilken betydning har utveksling i studietiden hatt for sykepleiere i ettertid?

Olav Johannes Hovland

Førstelektor

Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Universitetet i Agder

Berit Johannessen

Førsteamanuensis

Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Universitetet i Agder

Studentutveksling

Sykepleier

Kulturell kompetanse

Kvalitativ metode

Tanga International Competence Centre

TICC

Sykepleien Forskning 2021 16 (86982) (e-86982)

DOI: 10.4220/Sykepleienf.2021.86982

Sammendrag

Bakgrunn: Utveksling i forbindelse med høyere utdanning har et mål om å utvikle personlig og faglig kompetanse. Innen sykepleierutdanningen er et av læringsutbyttene å anvende kunnskap om kulturkompetanse og kulturforståelse. Flere studier viser til at utveksling er et tiltak som i stor grad bidrar til kompetanseutvikling.

Hensikt: Hensikten med denne studien var å få innsikt i hvilken betydning et tolvukers utvekslingsopphold har hatt for sykepleiere i årene etter utvekslingsoppholdet deres.

Metode: Vi gjennomførte kvalitative intervjuer med sju sykepleiere som for fem år siden var på utvekslingsopphold.

Resultat: Sykepleierne beskrev en prosess der utvekslingsoppholdet bidro til å forsterke utviklingen av personlige egenskaper, øke bevisstheten på egen kommunikasjon og utvikle den kulturelle kompetansen. I intervjuene gjenopplevde sykepleierne situasjoner fra praksis som «her og nå». Selv om det var vanskelig å konkretisere læringsutbyttet fra utvekslingsoppholdet, ga sykepleierne uttrykk for at de hadde lært mye. Flere av dem understreket at de i møte med pasienter og pårørende prøvde å forstå og bli forstått.

Diskusjon: Sykepleierne sa at de har vært og er i en prosess der utveksling bidro til å forsterke den personlige og faglige utviklingen. Å møte mennesker med en annen kulturell bakgrunn i en fremmed og ukjent kultur over tid forsterket prosessen fordi sykepleierne måtte mobilisere sine personlige og faglige ressurser på nye måter.

Konklusjon: Utvekslingen bidro til varig personlig bevisstgjøring, faglig utvikling og styrket kompetanse. Møter med mennesker i ulike situasjoner over tid i en annen kultur bidro også til en styrket kulturell kompetanse. Sykepleierne erfarer at kulturell kompetanse er viktig for yrkesutøvelsen i et flerkulturelt samfunn, og en slik kompetanse kan sykepleierstudenter i liten grad kan tilegne seg gjennom kliniske studier i Norge. Det er likevel behov for mer forskning rettet mot sykepleieres erfaringer fra utveksling, der det legges vekt på hva utvekslingen har betydd for deres yrkesutøvelse.

Utteksling over tid er en av de mest effektive måtene å utvikle kulturell kompetanse på. Studenter som lever i en annen kultur over tid, er «fremmede», og det gir dem mulighet til å erfare ulikheter mellom kulturer (1–4).

Selv om det fortsatt er behov for mer forskning på læringsutbyttet ved utveksling, viser studier at utveksling bidrar til personlig, faglig og kognitiv utvikling med en styrket kulturell sensitivitet og kompetanse (5–7). Meld. St. 7 (2020–2021) (8) følger opp Meld. St. 16 (2016–2017) (9) ved å vektlegge at alle studenter skal få internasjonal erfaring i utdanningsløpet, og studentmobiliteten skal øke i høyere utdanning.

Utreise er også viktig for utdanningsinstitusjonen og samfunnet ved at utveksling bidrar til kunnskap som ikke kan utvikles ved hjelp av andre tiltak eller metoder i utdanningene (8). Studentmobilitet skal styrke den kulturelle kompetansen til sykepleierstudenter. I tillegg er det et mål om å legge til rette for integrerte pedagogiske læringsaktiviteter i sykepleierutdanningen, noe som bidrar til å styrke sykepleierens kunnskap, forståelse, engasjement og tillit i møte med pasienter med annen kulturell bakgrunn (10).

En av læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) i ny nasjonal retningslinje for sykepleierutdanningen (§ 5 c) er at studenten «kan anvende kunnskap om kulturkompetanse og kulturforståelse i vurdering, planlegging, gjennomføring og evaluering av sykepleie» (11).

Meld. St. 16 (2019–2020) (9) vektlegger at sykepleierutdanningene utdanner kandidater som er aktive, attraktive og ansvarlige deltakere i det internasjonale samfunnet. Sammen med målet om å gi pasientsentrert sykepleie uavhengig av kulturell bakgrunn aktualiserer denne vektleggingen sykepleierens utvikling av kulturell kompetanse (12).

Kulturell kompetanse kan defineres som «the ongoing process in which the healthcare professional continuously strives to achieve the ability and availability to work effectively within the cultural context of the patient» (12).

Kulturell kompetanse forutsetter møter mellom mennesker, og kompetansen utvikles gjennom fem komponenter: 1) bevissthet om egen kulturell forståelse, 2) kunnskap om kulturelle og etniske grupper, 3) ferdigheter i kulturelle vurderinger, 4) møte med mennesker med annen type kulturell bakgrunn, og 5) et ønske om å utvikle egen kulturell bevissthet (vår oversettelse) (13).

Alpers avdekket at sykepleiere har behov for økt kulturell kompetanse i møte med pasienter og pårørende med annen kulturell bakgrunn. Kompetansen knyttes blant annet til kommunikasjon og samhandling, forståelse av sykdom og behandling samt hvordan symptomer kommer til uttrykk (14).

En oversiktsartikkel om helsepersonells kulturelle kompetanse viser at den øker signifikant i forbindelse med intervensjoner som innebærer trening i kulturell kompetanse, og at denne økningen er signifikant assosiert med pasienttilfredshet (15).

Siden 2008 har norske sykepleierstudenter hatt mulighet til å gjennomføre deler av sine kliniske studier i bachelorutdanningen i sykepleie ved Tanga International Competence Centre (TICC) i Tanzania (16). Studentene deltar i kliniske studier ved helseklinikker, dagsentre, skolehelsetjenesten, aldershjem og innen psykisk helse i hjemmesykepleie og poliklinikk.

Det bor cirka 60–80 studenter samtidig på TICC, der flertallet er sykepleierstudenter, men studenter fra andre utdanninger innen helse- og sosialfag er også representert. På TICC har sykepleierstudentene daglig veiledning i praksis av sykepleiere ansatt av TICC som kjenner de lokale forholdene og kulturen.

I tillegg til å legge til rette for læresituasjoner og veilede «bedside» oversetter sykepleierne fra swahili til engelsk der dette er nødvendig. Hver praksisdag avsluttes på TICC med én time refleksjonsgruppe, der studentene deler og reflekterer over dagens praksiserfaringer sammen med veilederen.

Fokusgruppeintervjuer av 21 studenter som gjennomførte et tolvukers studieopphold i sitt femte semester ved TICC høsten 2015 konkluderte med at studentene erfarte at deres kulturelle kompetanse ble styrket i løpet av utvekslingsperioden (5). Det er godt dokumentert hvilke erfaringer sykepleierstudenter har med utveksling, og hvordan studentmobilitet styrker deres faglige og personlige utvikling, men det mangler kunnskap om hvilken betydning et utvekslingsopphold i en annen kultur har for sykepleiere i ettertid.

Hensikten med studien

Hensikten med denne studien var å få innsikt i hvilken betydning studentenes utvekslingsopphold ved TICC i 2015 har hatt for dem som sykepleiere i årene etterpå.

Metode

For å få innsikt i hvordan sykepleiernes erfaringer med utvekslingsoppholdet har hatt betydning for dem i ettertid, benyttet vi individuelle intervjuer (17). Studiens utvalg var de 21 sykepleierstudentene som deltok i fokusgruppeintervjuene høsten 2015 (5).

I forbindelse med intervjuene i 2015 signerte de informert samtykke om å bli kontaktet og delta i en oppfølgingsstudie. Førsteforfatteren sendte ut invitasjon til denne oppfølgingsstudien via SMS og e-post i august 2020. Det ble sendt ut inntil to påminnelser. Elleve sykepleiere avslo invitasjonen, tre svarte ikke på henvendelsene, og sju takket ja. Seks av dem var fra ett universitet, en av dem fra et annet.

Førsteforfatteren gjennomførte sju individuelle intervjuer i løpet av uke 40 i 2020. Disse intervjuene ble gjennomført på telefon med lydopptak på grunn av covid-19-restriksjoner og praktiske årsaker. Han benyttet en intervjuguide med to hovedtemaer: 1) «Dine erfaringer fra utvekslingsoppholdet i 2015», og 2) «Hvilken betydning har utvekslingsoppholdet hatt for deg som sykepleier?».

Intervjuene varte fra 37–46 minutter og ble transkribert ordrett. I alle intervjuene oppsummerte intervjueren underveis og avslutningsvis og spurte deltakerne om å bekrefte intervjuerens forståelse av innholdet. Programvaren NVivo 12 ble benyttet for å systematisere materialet.

Vi analyserte materialet med inspirasjon fra kvalitativ induktiv innholdsanalyse i tre faser: 1) «Forberedelse», 2) «Organisering», og 3) «Rapportering», hvor den første fasen «Forberedelse» innebar en systematisk gjennomlesning av alle intervjuene for å få et helhetsinntrykk (18).

Fasen «Organisering» inneholdt tre ledd: åpen koding, kategorisering og abstraksjon. I denne fasen leste vi hvert intervju og kodet meningsinnholdet i setninger og avsnitt. Kategorisering innebærer å sette sammen koder som tolkes å høre sammen i underkategorier fra hvert intervju og alle samlet. Underkategorier som tolkes å tilhøre hverandre, grupperes i kategorier for å redusere antallet kategorier. Så langt i analyseprosessen arbeidet vi hver for oss.

I siste fase av prosessen diskuterte vi og satte opp kategoriene i felleskap. Kategoriene danner grunnlaget for en abstraksjon som er en generell beskrivelse av meningsinnholdet fra alle intervjuene uttrykt i hovedkategorier. I vår studie resulterte denne analyseprosessen i tre tematiske hovedkategorier (18).

Tabell 1. Eksempel på analyseprosess av en hovedkategori. Utdrag av alle intervjuene

Hovedkategori	Gruppering	Koding	Meningsinnhold
Utveksling utvikler personlige egenskaper	Personlige erfaringer i møte med andre	Å være fremmed	«Å ha kjent på kroppen, og å møte, og å være en fremmed, eller fra en fremmed kultur.» «Det er vanskelig å være fremmed i en annen kultur, for du har med deg din egen kultur.»
		Være til stede	«Man skal være litt der man er når man er der.» «Jeg går inn med et åpent sinn i enhver situasjon.»
	Personlig interesse	Interesse for andre	«Tar litt bedre vare på de som man vet har hatt det tøft tidligere.» «Å vise interesse for det de er interessert i.» «Jeg møter andre fra andre kulturer så merker jeg at jeg får, at jeg har en litt annen interesse enn det jeg hadde før.» «Det som er rett for meg, det er jo ikke nødvendigvis rett for den pasienten.»
		Personlig utvikling	Positiv innstilling
	Personlig vekst	Personlig vekst	«Man vokser veldig sånn som person selv.» «Jeg [kan] kanskje blitt mer trygg.» «Jeg [er] mer tålmodig.» «Personlig så vokser man, jeg prøver å, som dem, å alltid være blid og positiv når man møter folk.» «Jeg har på en måte en helt annen forståelse.» «Jeg har kanskje en litt mer innsikt i hvorfor, da.»
		Endring av holdninger	Jeg ikke er så fordomsfull.» «Veldig viktig å være ydmyk, har jeg funnet ut, da.» «Man kan ikke dømme folk.» «Jeg håper jo at jeg er tolerant på en måte.»

Studien er godkjent av personvernombudet ved Norsk senter for forskningsdata (NSD) (referansenummer 657253) (19). Informasjon om studien og samtykkeskjema ble lagt ved e-posten med invitasjon til å delta. I informasjonsbrevet som vi sendte sammen med invitasjonen på e-post, beskrev vi prosedyrene rundt personvern, anonymitet og rettigheten til å trekke seg.

Denne informasjonen ble muntlig gjentatt i forbindelse med intervjuene, og vi innhentet muntlig samtykke fra alle deltakerne før lydopptaket startet. Deltakerne fikk et nummer fra 1–7 for at vi skulle kunne identifisere dem som eventuelt ønsket å trekke seg. Lydopptakene ble lagret på en server med tottrinnsidentifisering og slettet etter transkribering.

Resultater

Tabell 2 viser en oversikt over deltakerne i denne studien. De avsluttet sin bachelor i sykepleie våren 2016.

Tabell 2. Oversikt over deltakerne

Sykepleier	1	2	3	4	5	6	7
Kjønn	Mann	Kvinne	Kvinne	Kvinne	Kvinne	Kvinne	Kvinne
Alder	27	27	28	31	28	27	26
Arbeidssted Spesialisthelsetjenesten	X (4)	X (1)	X (3)		X (3)	X (1,5)	X (1,5)
Arbeidssted Kommunehelsetjenesten		X (2)		X (4)	X (1)	X (1,5)	X (1,5)
Arbeidssted Privat sektor			X (1)				
Videreutdanning	Akutt- sykepleie	Master jordmor	---	---	---	Master jordmor	Helse- sykepleie

Der flere arbeidssteder er oppgitt i tabellen, har sykepleieren byttet arbeidssted siden de avsluttet bachelor i sykepleie våren 2016. Uthevet tekst er det nåværende arbeidsstedet. Tallene i parentes indikerer hvor mange år arbeidsforholdet varte.

Intervjuene med sykepleierne viste at erfaringene deres fra utvekslingsoppholdet i 2015 og betydningen det har hatt for dem i ettertid, kan deles inn i tre hovedkategorier:

- Utveksling utvikler personlige egenskaper
- Utveksling øker bevisstheten om kommunikasjon
- Utveksling utvikler den kulturelle kompetansen

Alle sykepleierne ga uttrykk for at de hadde lært mye under oppholdet ved TICC, men på direkte spørsmål om å gi eksempler på læringen var det vanskelig for dem å konkretisere eller gi eksempler på egen læring.

«De gjenopplevde situasjoner fra fødestue, skolehelse, klinikker eller hjemmebesøk som ‘her og nå’.»

I intervjuene fortalte likevel flere sykepleiere at samtalen tok dem tilbake til Tanzania. De gjenopplevde situasjoner fra fødestue, skolehelse, klinikker eller hjemmebesøk som «her og nå» og beskrev at disse erfaringene fra praksis har hatt stor betydning for dem i ettertid. Flere sykepleiere trakk også frem at de daglige refleksjonsgruppene på TICC hadde hatt stor betydning for deres læringsprosess.

Utvexling utvikler personlige egenskaper

Sykepleierne ga samlet sett klart uttrykk for at utvekslingen hadde styrket deres personlige egenskaper. Sykepleier nummer 2 fortalte om sin prosess:

«Man er ung, og man er sykepleierstudent, og man tenker at man skal nesten redde verden og, ja, hjelpe andre mennesker. Og så drar man ned dit og får en litt sånn der ‘Oi! Ting er kanskje ikke helt som jeg tror det er’, og man vokser veldig sånn som person selv. Og så begynner en å se litt større på ting og å tenke, man begynner å reflektere mye over hvorfor ting er som de er, da. Og man vokser både som et menneske, ja personlig så vokser man, og man vokser veldig i den yrkesutøvelsen man gjør. Etter at jeg kom hjem, jeg var jo et annet menneske.»

«Andre understreket at de var blitt mer tolerante og mindre fordomsfulle.»

Andre sykepleiere fortalte at de er blitt mer tålmodige. En sykepleier fortalte at hun var tålmodig også før utreisen, men at denne egenskapen ble forsterket og bevisstgjort fordi hun fikk nye og andre erfaringer i forbindelse med utvekslingen. Andre understreket at de var blitt mer tolerante og mindre fordomsfulle. De viser større forståelse for ulikhetene i møte med andre mennesker, uavhengig av kulturell bakgrunn.

Sykepleierne fortalte om en styrket evne til å sette seg inn i andres situasjon og mente at de var blitt «rundere og rausere» i møte med pasienter. De var generelt blitt mer interessert i mennesker og mer oppmerksom på at mennesker kan ha grunner for sine valg og handlinger. En sykepleier fortalte at hun er blitt flinkere til å ta hensyn til hva andre tenker, tror og føler.

Flere sykepleiere koplet sin personlige utvikling til den faglige utviklingen i arbeidet som sykepleiere. En sykepleier formidlet at hun har undervist flyktninger, en oppgave hun hadde takket nei til uten den faglige tryggheten som hun utviklet i forbindelse med utvekslingen. Samtidig vurderte ikke sykepleierne utvekslingen som en isolert faktor i sin personlige og faglige utvikling, men som en vesentlig faktor i en utvikling som allerede var påbegynt, og som utvekslingen bidro til å forsterke.

Utveksling øker bevisstheten om kommunikasjon

Utvekslingen ga sykepleierne flere nye erfaringer når det gjaldt kommunikasjon, og de understreket betydningen av å forstå og å bli forstått. Under utvekslingsoppholdet lærte de å tilpasse kommunikasjonen til pasienter og pårørende etter kulturelle rammer og forutsetninger. En sykepleier fortalte at hun prøver å være veldig nøye med å forklare overfor minoritetspasienter hvorfor man gjør ting, da hun er klar over at de kanskje ville ha gjort det annerledes.

Flere sykepleiere fortalte at utvekslingen har bidratt til en større bevissthet om egen kommunikasjon overfor pasienter og pårørende. Sykepleier 1 sa følgende:

«Jeg er blitt veldig bevisst på kommunikasjonen min. For jeg tenker jo at hadde det vært jeg som var der [i Tanga], så ville jeg hatt så mye informasjon som mulig. Og så tenker jeg at hvis jeg får en fremmedkulturell person, så tenker jeg at deres kommunikasjon er kanskje helt annerledes, og deres på en måte krav til informasjon.»

«Sykepleierne har selv vært fremmede i en ukjent kultur.»

Sykepleier 2 poengterte at hun er blitt mer oppmerksom på hvordan hun kommuniserer. Nå kommuniserer hun på en måte som åpner for dialog og tillit gjennom å vise interesse for pasienten, og understreker at hun er der for deres eget beste. Når hun viser at hun prøver å forstå, erfarer hun god respons fra pasientene.

Sykepleierne har selv vært fremmede i en ukjent kultur. Det mente de gir dem en fordel i møte med mennesker som ikke snakker godt norsk, og som er fremmede i Norge:

«Jeg tror kanskje at det at jeg har kjent på en sånn følelse av at ‘ingen forstår hva jeg mener, og ingen forstår hva jeg vil, og hva det er jeg vil utrette’, det er frustrerende. Så jeg tenker, kanskje det er nok en av de tingene som jeg har tatt med meg fra TICC. Den følelsen av hvor forskjellige kulturer faktisk er. Og så kunne man ikke gjøre noe. Man kunne ikke si noe. Og det var òg en ting som vi kanskje lærte veldig mye av (sykepleier 6).»

Sykepleierne formidlet at å være fremmed i en kultur med ukjent språk har gitt dem større forståelse, mer tålmodighet og andre perspektiver når de kommuniserer med mennesker som har en annen kulturell bakgrunn. Denne tilnærmingen gjelder også for kommunikasjon med etnisk norske pasienter som formidler en annen forståelse for sin situasjon enn det sykepleieren har.

Utveksling utvikler den kulturelle kompetansen

Den siste hovedkategorien er at sykepleierne opplevde at den kulturelle forståelsen ble styrket etter oppholdet ved TICC. Sykepleier 1 fortalte:

«Det har jeg tatt med meg tilbake igjen. For det opplever jeg ofte på sykehus, at det er mange [kollegaer] som ikke har en forståelse for hvorfor folk fra andre kulturer gjerne har med seg veldig mange pårørende. Og det handler jo om at de på en måte har den forventningen fra sitt hjemland. At det er en forventning om at de har med seg mange pårørende som kan gjøre mange av oppgavene. Men likevel så tenker jeg at vi som har den kulturelle forståelsen, vi må selvfølgelig dele den med kollegaer. Men du er i hvert fall bevisst på at du, du kjenner ikke kulturen. Og det tror jeg at det er noe du ikke er bevisst på hvis du ikke har vært på en sånn kulturell utveksling.»

Sykepleierne fortalte at å være i en annen kultur over tid har gitt dem ny forståelse for kulturens betydning for mennesker. De utvider dette til også å gjelde mennesker fra andre miljøer enn dem selv, og sykepleier 7 sa det slik:

«Men det blir jo noe av det samme da, at man gjør ting på en litt annerledes måte fordi man er vokst opp i andre miljøer. Ja, jeg synes jo det er spennende å se hvordan man tenker annerledes, da. Eller hvor annerledes ting kan være for meg i forhold til for dem. Eller hvor annerledes verden ser ut, da [for dem].»

Diskusjon

Hensikten med studien var å få innsikt i erfaringene til sykepleiere fra et utvekslingsopphold for fem år siden som varte i tolv uker. Sykepleierne vektla at de ulike møtene med mennesker i praksissituasjonene og hverdagslivet i Tanga har betydd mye for deres personlige og faglige utvikling.

Å møte mennesker er en forutsetning for å utvikle kulturell kompetanse (13) fordi disse møtene bidrar til mer kunnskap om andre mennesker og kulturer, flere ferdigheter i å vurdere konteksten og større forståelse for hvordan kulturen kommer til uttrykk i menneskers hverdag.

Det som bidro til å forsterke utviklingsprosessen, var å være fremmed i en annen kultur. Helt nye og andre inntrykk i hverdagsliv og praksis sammen med manglende språkkunnskap ga sykepleierne andre erfaringer enn det de hadde fått fra tidligere kliniske studier i Norge.

Utvekslingen forsterket en personlig prosess

Flere sykepleiere understreket at utvekslingen forsterket en allerede pågående personlig prosess. Den personlige utviklingen virket også inn på deres faglige utvikling. En grunn til dette kan være at de måtte mobilisere sine personlige og faglige ressurser på nye måter overfor menneskene de møtte i kliniske situasjoner.

Dette er et viktig poeng i diskusjonen om innholdet i og utbyttet av utveksling, da kompetanse innebærer «evnen til å mobilisere kunnskap, ferdigheter, holdninger og verdier, kombinert med en refleksiv læringsprosess, for å kunne engasjere og samhandle» (20).

Erfaringene fra utvekslingen ble brukt i sykepleiernes daglige virke

Sykepleierne kunne ikke beskrive eller konkretisere sitt eget læringsutbytte. Det kan skyldes at det var fem år siden de var på TICC, og over tid blir mange erfaringer omdannet til et helhetsinntrykk. I studien fra 2015, der sykepleierne deltok som studenter, sa mange at «de oppdaget nye sider ved seg selv, men at de ville ikke se konsekvensene av dette før det hadde gått en tid» (5).

En fellesnevner i intervjuene var at utvekslingsoppholdet på tolv uker ga sykepleierne gode muligheter til å erfare og reflektere over ulikhetene mellom mennesker og kulturer. Erfaringene og refleksjonene over tid førte til økt bevissthet om kulturelle ulikheter og egen personlige utvikling (4, 5).

«Utvekslingsoppholdet ga sykepleierne gode muligheter til å erfare og reflektere over ulikhetene mellom mennesker og kulturer.»

Å møte pasienter med en annen kulturell bakgrunn ga dem trening (15), og det styrket deres kulturelle kompetanse ved at de fikk større faglig forståelse for sykdom og behandling, og for hvordan symptomene ble uttrykt av pasientene (14). Slike praksiserfaringer og læringsutbytter kan kliniske studier i Norge ikke gi i samme grad, og sykepleierne vektla at de bruker erfaringene fra utvekslingen i sitt daglige virke som sykepleiere.

Å bo tett sammen med 60–80 andre norske studenter var utfordrende, men ga også læringsutbytte ved å dele og bearbeide inntrykkene fra praksisen og hverdagslivet. I tillegg til de objektive læringsutbyttene vi ser i politiske dokumenter, forskrifter og studieplaner, bidrar også bofellesskapet mellom medstudenter til at de utviklet kulturell kompetanse. Sykepleierne fortalte at de erfaringene de hadde med å dele og bearbeide inntrykk under oppholdet på TICC, ble brukt i deres praksisfellesskap i den norske helsetjenesten (21–23).

Den personlige og faglige utviklingen som utvekslingsoppholdet har gitt sykepleierne, er et viktig argument for sykepleierutdanningene til å utvikle tiltak og øke mulighetene for studenter og ansatte til å tilegne seg internasjonal erfaring (8–10). Nye tiltak bør også involvere pasienter, pårørende og ansatte som har en annen kulturell bakgrunn, fordi det gir studentene mulighet til å anvende og utvikle sin kulturelle kompetanse gjennom hele utdanningen (11).

Styrker og svakheter ved studien

Det er en styrke at det er de samme deltakerne i studien fra 2015 som i 2020. Det kan være både en styrke og en svakhet at begge forfatterne har en felles forforståelse etter flere års samarbeid om internasjonalisering i sykepleie (24). Men ingen av oss har hatt kontakt med sykepleierne siden 2015. Troverdigheten øker ved at begge analyserte intervjuene og kom frem til felles temaer (25).

En svakhet er at det kun var sju av de 21 studentene fra 2015 som deltok i denne studien, og vi vet ikke hva de 14 andre ville vektlagt. En annen svakhet er at minnet ikke var så sterkt etter fem år. Så å si alle sykepleierne uttrykte at de hadde lært og utviklet seg mye i forbindelse med utvekslingen, men på direkte spørsmål om læringsutbytte var det vanskelig for dem å konkretisere eller gi eksempler. Like fullt beskrev sykepleierne at erfaringene fra utvekslingen var betydningsfulle for deres yrkesutøvelse.

Konklusjon

Denne studien undersøkte hvilken betydning et tolvukers utvekslingsopphold, som ble gjennomført fem år tidligere, hadde hatt for de sju sykepleierne i årene etter. Resultatene viste at utvekslingen bidro til varig personlig bevisstgjøring, faglig utvikling og økt kompetanse. Det å møte mennesker i ulike situasjoner i en annen kultur over tid bidro også til en styrket kulturell kompetanse som har stor betydning for sykepleierne i deres daglige yrkesutøvelse i et flerkulturelt samfunn.

Deltakerne koplet erfaringene fra utvekslingen med personlige egenskaper og ferdigheter de hadde før utreisen. På den måten ble utvekslingen en bevisstgjørende del av prosessen med å utvikle den personlige og faglige kompetansen som sykepleier. Vi anbefaler ytterligere forskning rettet mot sykepleieres erfaringer fra utveksling, der det legges vekt på hva utvekslingen har betydd for yrkesutøvelsen deres.

Hva studien tilfører av ny kunnskap

- Utveksling er mye diskutert i fagmiljøene, og det finnes en stor mengde publikasjoner om sykepleierstudenters erfaringer fra utvekslingsopphold, der læringsutbytte og personlig og faglig utvikling er godt dokumentert.
- I denne studien fulgte vi opp sju sykepleiere som høsten 2015 gjennomførte kliniske studier under et tolvukers utvekslingsopphold i Tanzania. Oppholdet var en del av deres bachelorutdanning i sykepleie. Vi foretok sju individuelle kvalitative intervjuer med to hovedtemaer: 1) «Dine erfaringer fra utvekslingsoppholdet i 2015», og 2) «Hvilken betydning har utvekslingsoppholdet hatt for deg som sykepleier?».
- Studiens bidrag er å dokumentere hvilken betydning et tolvukers utvekslingsopphold har hatt for sju sykepleiere over en periode på fem år etter at de var på utveksling. Den tilfører relevant kunnskap om hvordan de utviklet kulturell kompetanse, og hvilken betydning utvekslingen har hatt for dem i ettertid som sykepleiere.

Referanser

1. Edmonds ML. An integrative literature review of study abroad programs for nursing students. *Nurs Educ Perspect.* 2012;33(1):30–4. DOI: [10.5480/1536-5026-33-1-30](https://doi.org/10.5480/1536-5026-33-1-30)
2. Kelleher S. Perceived benefits of study abroad programs for nursing students: an integrative review. *J Nurs Educ.* 2013;52(12):690–5. DOI: [10.3928/01484834-20131118-01](https://doi.org/10.3928/01484834-20131118-01)
3. Maltby HJ, de Vries-Erich JM, Lund K. Being the stranger: comparing study abroad experiences of nursing students in low and high income countries through hermeneutical phenomenology. *Nurse Educ Today.* 2016;45:114–9. DOI: [10.1016/j.nedt.2016.06.025](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.06.025)
4. Jansen MB, Lund DW, Baume K, Lillyman S, Rooney K, Nielsen DS. International clinical placement – experiences of nursing students’ cultural, personal and professional development; a qualitative study. *Nurse Educ Pract.* 2021;51:102987. DOI: [10.1016/j.nepr.2021.102987](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.102987)
5. Hovland OJ, Johannessen B. Sykepleierstudenter utvikler kulturell kompetanse på utveksling i Tanzania. *Sykepleien Forskning.* 2018;13(73782):(e-73782). DOI: [10.4220/Sykepleienf.2018.73782](https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2018.73782)
6. Kohlbry PW. The impact of international service-learning on nursing students’ cultural competency. *J Nurs Scholarsh.* 2016;48(3):303–11. DOI: [10.1111/jnu.12209](https://doi.org/10.1111/jnu.12209)
7. Westerbotn M, Kneck Å, Hovland OJ, Elrond M, Pedersen I, Lejonqvist G-B, et al. Taking part in Nordic collaboration; nursing students’ experiences and perceptions from a learning perspective: a qualitative study. *Nurse Educ Today.* 2015;35(5):712–7. DOI: [10.1016/j.nedt.2015.01.025](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.01.025)
8. Meld. St. 7 (2020–2021). En verden av muligheter. Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning. Oslo: Kunnskapsdepartementet; 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/> (nedlastet 06.01.2021).
9. Meld. St. 16 (2016–2017). Kultur for kvalitet i høyere utdanning. Oslo: Kunnskapsdepartementet; 2017. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/> (nedlastet 06.01.2021).

10. O'Brien E-M, O'Donnell C, Murphy J, O'Brien B, Markey K. Intercultural readiness of nursing students: an integrative review of evidence examining cultural competence educational interventions. *Nurse Educ Pract.* 2021;50:102966. DOI: [10.1016/j.nepr.2021.102966](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.102966)
11. Kunnskapsdepartementet. Forskrift 15. mars 2019 nr. 412 om nasjonal retningslinje for sykepleierutdanning. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-03-15-412> (nedlastet 29.09.2020).
12. Campinha-Bacote J. Delivering patient-centered care in the midst of a cultural conflict: the role of cultural competence. *Online J Issues Nurs.* 2011;16(2):5.
13. Campinha-Bacote J. Coming to know cultural competence: an evolutionary process. *International Journal for Human Caring.* 2011;15(3):42–8. DOI: [10.20467/1091-5710.15.3.42](https://doi.org/10.20467/1091-5710.15.3.42)
14. Alpers LM. Helsepersonells kompetansebehov i møte med etniske minoritetspasienter. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus; 2017. Tilgjengelig fra: <https://hdl.handle.net/10642/5019> (nedlastet 05.05.2021).
15. Govere L, Govere EM. How effective is cultural competence training of healthcare providers on improving patient satisfaction of minority groups? A systematic review of literature. *Worldviews Evid Based Nurs.* 2016;13(6):402–10. DOI: [10.1111/wvn.12176](https://doi.org/10.1111/wvn.12176)
16. TICC. Tanga Intl. Competence Center. Tanga: TICC; 2019. Tilgjengelig fra: <https://ticc.org/> (nedlastet 06.01.2021).
17. Kvale S, Brinkmann S. Det kvalitative forskningsintervju. 3. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk; 2015.
18. Elo S, Kyngäs H. The qualitative content analysis process. *J Adv Nurs.* 2008;62(1):107–15. DOI: [10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x)
19. Norsk senter for forskningsdata (NSD). Om NSD – Norsk senter for forskningsdata. Bergen: NSD. Tilgjengelig fra: <http://www.nsd.uib.no/> (nedlastet 19.05.2021).
20. NOU 2018: 2. Fremtidige kompetansebehov 1. Kunnskapsgrunnlaget. Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning; 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-2/id2588070/> (nedlastet 07.01.2021).

21. Rommetveit R. Læring gjennom dialog: ei sosiokulturell og sosiokognitiv tilnærming til kunnskap og læring. I: Dysthe O, red. Ulike perspektiv på læring og læringsforskning. Oslo: Cappelen Damm Akademisk; 1996. s. 88–104.
22. Säljö R. Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv. Stockholm: Prisma; 2000.
23. Wenger E. Communities of practice: learning, meaning, and identity. Cambridge: Cambridge University Press; 1998.
24. Graneheim UH, Lindgren B-M, Lundman B. Methodological challenges in qualitative content analysis: a discussion paper. Nurse Educ Today. 2017;56:29–34. DOI: [10.1016/j.nedt.2017.06.002](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.06.002)
25. Graneheim UH, Lundman B. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. Nurse Educ Today. 2004;24(2):105–12. DOI: [10.1016/j.nedt.2003.10.001](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001)